

45107202 : สาขาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ

คำสำคัญ : เครื่องถ้วยไทย / สุพรรณบุรี

เกศรินทร์ แซ่เบ๊ : วิเคราะห์งานศึกษาเครื่องถ้วยแหล่งเตาสุพรรณบุรี ที่บ้านบางปูน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : รศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์. 110 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลวดลายเครื่องถ้วยสุพรรณบุรี โดยผ่านการวิเคราะห์งานศึกษาเรื่องเครื่องถ้วยสุพรรณบุรีที่ผ่านมาของนักวิชาการสองท่าน คือ นายจารึก วิไลแก้ว และ นายสายันต์ ไพรัชญาจิตร เพื่อนำมาเป็นรากฐานในการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับลวดลายเครื่องถ้วยสุพรรณบุรีในเชิงประวัติศาสตร์ศิลปะ ร่วมกับวิธีการเปรียบเทียบรูปแบบลวดลายกับรูปแบบงานศิลปกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการกำหนดอายุเพื่อการสร้างกาลานุกรมและลำดับวิวัฒนาการของลวดลาย ตลอดจนการค้นหาคำความหมายของลวดลายและคตินิยมในการสร้าง

การศึกษาวิจัย สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. พบข้อสันนิษฐานใหม่ว่า ลวดลายบางกลุ่มมีความสัมพันธ์กับรูปแบบลวดลายในงานสถาปัตยกรรมและงานประณีตศิลป์ประเภทเครื่องทองในสมัยอยุธยาตอนต้น โดยสามารถกำหนดอายุจากรูปแบบศิลปกรรมได้ในราวกลางถึงปลายพุทธศตวรรษที่ 20 จึงนำไปสู่ข้อสรุปว่า ลวดลายบนเครื่องถ้วยสุพรรณบุรีบางกลุ่มมีรูปแบบร่วมสมัยกับรูปแบบศิลปกรรมอื่นในสมัยอยุธยาตอนต้น

2. พบว่าหลักฐานข้อมูลใหม่ไม่เพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์เพิ่มเติมในประเด็นเรื่องกรงกหนดอายุ รวมทั้งไม่สามารถสร้างการลำดับอายุ (กาลานุกรม) และลำดับวิวัฒนาการของลวดลาย เนื่องจากหลักฐานเครื่องถ้วยในเชิงปริมาณมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะนำมาเก็บสถิติได้

3. เครื่องถ้วยสุพรรณบุรีสื่อให้เห็นถึงคตินิยมในการสร้างที่แบ่งแยกประเภทการตกแต่งลวดลายอย่างชัดเจน โดยแบ่งเป็น กลุ่มลวดลายพิเศษเพื่อรับใช้พิธีกรรมต่างๆ กลุ่มลวดลายเพื่อการค้า และกลุ่มลวดลายบนภาชนะที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งลวดลายเหล่านี้มีได้สร้างขึ้นเพื่อความสวยงามเท่านั้น แต่ยังคงสะท้อนให้เห็นถึงบริบทอื่น ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อีกด้วย

ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์.....

45107202 : MAJOR : ART HISTORY

KEYWORD : THAI CERAMICS / THE SUPHANBURI KILN / BANG POON

KESSARIN SAE-BE : THE ANALYSIS OF THE STUDIES OF CERAMICS FROM THE SUPHANBURI KILNS AT BANG POON VILLAGE, MUANG, SUPHANBURI. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SAKCHAI SAISINGHA, Ph.D. 110 pp.

The purpose of this research is to study the motifs of ceramics found from the Suphanburi kilns (at Bang Poon Village in Suphanburi). This research is based on the previous studies of the two pioneering archaeologists; namely, Jaruk Vilaikaew and Sayan Praichanjit. Their fundamental knowledge is expanded through the analysis of the motifs with associated work of arts in order to create the chronology of the motifs, the development of the motifs' styles, and to understand their meaning and related beliefs.

The results of the research are as follows:

1. The new assumption shows that some motifs of Suphanburi ceramics could be associated with the motifs of architecture ornaments and gold wares from the beginning of Ayutthaya period (the first half of 15th century). This assumption leads to a conclusion that some motifs of Suphanburi ceramics are influenced by the art style in the beginning of the Ayutthaya era.

2. Even though the recent excavations in Ayutthaya province yielded more evidences of Suphanburi ceramics, the excavated evidences are not sufficient in term of statistics to reveal further information of the motifs than the existed ones. Consequently, the chronology of motifs and the development of the motifs' styles could not be developed.

3. The motifs of Suphanburi ceramics were obviously used for different purposes which could be categorized into 3 groups as follows:

- The special motifs for special and auspicious occasions.
- The motifs for exported markets.
- The motifs for everyday used pieces.

In addition, the motifs of Suphanburi ceramics are not only created for aesthetic purposes but also convey social meaning, cultural beliefs and historical background.

Department of Art History Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2006

Student's signature.....

Thesis Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณป้าและหม่าม๊าผู้คอยให้กำลังใจนับแต่วันแรกที่เข้ารับการศึกษา ตลอดจนคอยดูแลสุขภาพของข้าพเจ้าในการเก็บข้อมูลภาคสนามในระหว่างการศึกษา จนถึงการทำวิจัยครั้งนี้

ข้าพเจ้ายังได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์ ซึ่งเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร. สันติ เล็กสุขุม ผู้เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้สัมผัสกับโลกทัศน์ใหม่ในการมองศิลปะจากอดีต รวมถึงการสำรวจภาคสนามตามแหล่งโบราณสถานต่างๆ ที่ล้วนแล้วแต่เป็นประสบการณ์ใหม่ของชีวิต ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณท่านทั้งสองที่ให้คำแนะนำ ความรู้ และแนวทางในการศึกษาค้นคว้าตลอดการวิจัยนี้ นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สายนต์ ไพรัชญาจิตร ผู้ให้ความรู้และมุมมองใหม่ที่มีต่อเครื่องถ้วยโบราณ รวมถึงคำแนะนำและแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

และท้ายสุด ข้าพเจ้าขอขอบคุณคุณคุณวนิภา จันทมาลา ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดสุพรรณบุรี และที่แหล่งเตาบ้านบางปูน และขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกๆ คน สำหรับวันเวลาที่ได้ศึกษาร่วมกัน รวมทั้งความช่วยเหลือและคำแนะนำที่มีให้อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนกำลังใจจากเพื่อนโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์และคุณเสาวนีย์ จันทน์ตระกูล มา ณ ที่นี้